

درس هایی از عید نوروز

۲۹ اسفند ۱۳۹۳ ساعت ۲۰:۱۰

نوروز در گنجینه معارف اهل بیت علیهم السلام و متون روایی ما از منزلت و جایگاه خاصی برخوردار است. به گونه ای که معصومین علیهم السلام بر پاسداشت این روز سخن گفته اند. و از مناسبت های مهم آن یاد کرده اند.

کلمه "عید" از ریشه "عود" به معنای برگشتن است. اگر به روزهای خاصی همچون عید فطر یا نوروز عید گفته می شود از آن جهت است که حالات انسان یا طبیعت دچار تغییر و تحول می گرد مثلا عید نوروز به دلیل زنده شدن و بیدار شدن طبیعت پس از خواب زمستانی نوعی بازگشت جهان و اوضاع طبیعی به حالت قبلی خود است.

نوروز

از دو کلمه "نو" و "روز" تشکیل شده است و در لغت فارسی مفهوم روز نو از آن استفاده می شود و بر نخستین روز از نخستین ماه شمسی اطلاق می شود. آنچه می توان از آغاز سال شمسی به دست آورد آن است که آدمی همپای نو شدن طبیعت و جای گرینی فصل سبز به جای فصل سرد، خود و جامعه را به دگرگونی و تحول کشانده و با بهره مندی از مکتب حیات بخش اهل بیت علیهم السلام گامی در جهت بهار شدن دل و احسن الحال بردارد. همچنین برخی از علماء و فقهاء این روز را روز مبارک دانسته و بر اعمال وارده در این

روز تاکید نموده اند. مرحوم ایه الله العظمی کاشف الغطاء رضوان الله علیه در این مورد می فرماید: نوروز مقتضای این جهان انسان ها و حیوانات است به همین مناسبت اهل بیت علیهم السلام عید گرفتن این روز را تاکید نموده و وظایفی را برای مردم در این روز بیان داشته اند. ایشان در جای دیگر در باره ادعای اینکه عید نوروز از اعیاد زرتشت است می فرماید: باید بدانیم ما چهار گونه عید داریم:

۱. اعیاد دینی مانند اعیاد قربان و فطر

۲. اعیاد مذهبی مانند عید غدیر

۳. اعیاد ملی که هر کشوری روزی را برای خود عید می داند مثل روز استقلال کشورها

۴. عید تکوینی که جهان عید می گیرد و انسان در آن نقشی ندارد مانند عید نوروز که طبیعت سبز و شکوفا و دنیا خرم و خوشحال می گردد. پس این عید، عید تمام جهانیان است نه عید زرتشتیان.

نوروز در گنجینه معارف اهل بیت علیهم السلام و متون روایی ما از منزلت و جایگاه خاصی برخوردار است. به گونه ای که معصومین علیهم السلام بر پاسداشت این روز سخن گفته اند. و از مناسبت های مهم آن یاد کرده اند. اگر چه عید نوروز از جمله اعیاد اسلامی عید فطر، قربان، غدیر و جمعه محسوب نمی شود ولی روایاتی در باره اهمیت و جایگاه آن وراد شده است. آنچه با تامل در روایات به دست می آید آن است که نوروز سمبل تحول و تغییر است البته تحویل به سمت نیکویی و بهتر شدن چنانچه در یکی از دعاهای هنگام تحویل سال می خوانیم؛ «يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ يَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَا مُحَوِّلَ الْحَوَالِ وَالْأَحْوَالِ حَوِّلْ حَالَنَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ [۱]»

ای آنکه به تدبیر تو گردد ایام

ای دیده و دل از تو دگرگون مادام

وی آنکه به دست توست احوال جهان

حکمی فرما که گردد ایام به کام

با درنگ در این دعا بزرگ ترین رهاورد نوروز را می توان در امور ذیل خلاصه کرد؛

تلاش برای تغییر

در دین مبین اسلام یکسان ماندن و تن ندادن به تغییر و تحول به شدت نفی شده است آنگونه که امام صادق علیه السلام می فرماید: مَنْ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ [۲] هرکس دو روزش یکسان باشد او مغبون بوده و ضرر کرده است.

انتخاب راه بهتر

پس از تن دادن به تغییر، مهم ترین مساله گزینش راه بهتر و نیکو شدن است و لذا آنانی که فردایشان از روز قبل بد تر است مورد شماتت خواهند بود. امیرالمومنین علیه السلام می فرماید: وَمَنْ كَانَ عَدُوَّهُ شَرَّ يَوْمِيهِ فَمَحْرُومٌ وَمَنْ لَمْ يَبَالِ بِمَا رَزَى مِنْ آخِرَتِهِ إِذَا سَلِمَتْ لَهُ دُنْيَاهُ فَهُوَ هَالِكٌ وَمَنْ لَمْ يَتَعَاهَدِ النَّقْصَ مِنْ نَفْسِهِ غَلَبَ عَلَيْهِ الْهَوَى وَمَنْ كَانَ فِي نَقْصٍ فَأَلَمْتُ خَيْرٌ لَهُ [۳] هر که فردایش بدتر از دیروز است محرومست و هر که با تامین دنیایش غم آخرت ندارد هلاکست و هر که کمی خود را واری نکند هوس بر او چیره شود و هر که در حال کاستن باشد مرگ برای او بهتر است.

تبدیل بدی ها به خوبی ها و تلاش در بهتر شدن

زیباترین و کامل ترین نوع تغییر، تبدیل بدی ها به خوبی ها و جبران خطاهاست. شیوه ای که قرآن کریم برای آدمی ترسیم ساخته است جبران بدی ها به وسیله خوبی ها و توبه از اعمال گذشته است چنانچه می فرماید: **فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ** [۴] پس هر که بعد از ستم کردنش توبه کند و به صلاح آید، خدا توبه او را می پذیرد، که خدا آمرزنده مهربان است. این دگرگون شدن و گذر از بدی به خوبی و اصلاح خود در دعا هایی که از ائمه بزرگوار علیهم السلام به ما رسیده است نیز بسیار مشهور است. در یکی از دعا های ماه مبارک رمضان می خوانیم: **اللهم غیر سوء حالنا بحسن حالک** خدایا حال بد ما را به حال نیکویت تغییر بده.

پی نوشت ها:

۱. مجلسی، زاد المعاد، ص ۳۲۸.

۲. وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۹۴.

۳. شیخ صدوق، امالی، ص ۳۹۳.

۴. المائدة، ۳۹.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۲۶۸۱/نوروز-عید-های-دری>